

ODESÍLATEL:

Bc. Petra Roubíčková
Vedoucí samostatného oddělení
tiskového a PR
Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65
100 10 Praha 10

ADRESÁT:

V Praze dne 20. 6. 2017
Č. j.: 38808/ENV/17
Vyřizuje: Mgr. Bokotejová
Tel.: 267 122 054

Věc: Odpověď k žádosti o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Ministerstvo životního prostředí (dále jen „MŽP“) obdrželo dne 6. 6. 2017 Vaši žádost o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, týkající se ochrany kriticky ohrožených a silně ohrožených druhů živočichů a nakládání s jejich pozůstatky, především v souvislosti s výkonem preparátorské a muzejní činnosti. Ve své žádosti požadujete poskytnout tyto informace:

- 1. Za jakých podmínek je možné držet preparáty chráněných živočichů nabytých v období od roku 1984 do roku účinnosti současných předpisů upravujících jejich ochranu?*
- 2. Je třeba nějakým způsobem legalizovat držení preparátů (ptáků i jiných živočichů) nabytých darem bez jakékoliv dokumentace v období od roku 1984 od škol a ze soukromých sbírek? Mohou být takovéto preparáty, u nichž již není možné prokázat jejich původu, zabaveny?*
- 3. Je legální vlastnit preparáty silně ohrožených a kriticky ohrožených druhů, které jsou starší 50. let? Mohou mi tyto být zabaveny?*
- 4. Za jakých podmínek je možné preparovat chráněné živočichy, kteří jsou v současnosti vedeni jako kriticky ohrožení?*
- 5. Je restaurování již vypreparovaných kriticky ohrožených živočichů v soukromých sbírkách protiprávní (například v případě, že by preparát byl nelegálně dovezen a já o tom nevěděl)?*
- 6. Na preparování kterých živočichů je třeba si obstarat výjimku, popřípadě povolení?*
- 7. Je legální uskladňování mrtvých kriticky ohrožených živočichů (například v mrazáku)? Je legální takto uskladněné živočichy preparovat, když jsem se nepodílel na jejich lovu ani usmrcení?*

8. *Je možné žádat o povolení v případech jednotlivých živočichů? Pokud ano, na který orgán žádost o povolení směřovat?*
9. *Je možné uskladňovat a preparovat chráněné živočichy ulovené a dovezené ze zemí s nižší právní ochranou ohrožených druhů? Například tetřeva hlušce legálně uloveného v Rusku a dovezeného do ČR?*
10. *Je potřeba obstarat nějaké povolení nebo výjimku k preparování živočichů legálně chovaných v zajetí?*

K výše uvedenému Vám sdělujeme následující:

Ad 1) Držení zvláště chráněných druhů živočichů (dále jen „ZCHD“), a to i v případě uhynulých jedinců/zbytků jejich těl, upravuje zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZOPK“), viz § 56 odst. 1 a 2, resp. § 48 odst. 4. V případě, že byl preparát ze zvláště chráněného živočicha nabyt před datem platnosti výše uvedené současně platné právní úpravy, držení takového jedince je legální a nelze vlastníkovvi klást k jeho tíži změnu (zprůsnění) právní úpravy ve vztahu k držení těchto neživých jedinců ZCHD. Jinými slovy, za nelegální nelze považovat držbu takového mrtvého jedince ZCHD, která byla nabyta před nabytím účinnosti právní úpravy, která jejich ochranu zavedla. Opačný postup by byl v rozporu s obecnou zásadou zákazu retroaktivity právních norem, která neumožňuje, aby právní normy (pravidla chování) působily zpětně (nikoho nelze trestat za jednání, které v době, kdy bylo uskutečněno, nebylo protiprávní). Držitel je však, v souladu s § 54 odst. 1 ZOPK povinen doložit původ a dataci exempláře (doklad o nabytí a stáří preparátu).

Pro úplnost je nicméně nutné uvést, že uvedené nelze vztahovat např. na prodej takového preparátu, resp. nelze vztahovat na nového nabyvatele, kde již dochází k vzniku nového právního vztahu za účinnosti stávající právní úpravy a podle ní by měl být takový vztah ošetřen (povolením výjimky atp. – viz dále).

Ad 2) Jak již vyplývá z výše uvedeného, tyto preparáty jsou za předpokladu doložení původu a stáří legálně drženy a nelze je zabavit ve smyslu ZOPK. Držitel by měl být schopen v každém případě prokázat původ exemplářů.

Ad 3) Odpověď viz výše.

Ad 4) Preparace jakéhokoli jedince ZCHD je v současnosti ošetřena ZOPK. Držení takového jedince, živého, mrtvého i jako preparátu, je v souladu s § 48 odst. 4 (a prováděcí vyhláškou č. 395/1992 Sb. – viz též dále) možné pouze za předpokladu udělení výjimky § 56 odst. 1 a 2 vlastníkovvi exempláře. Výjimku lze

udělit ze zákonem jasně definovaných důvodů a měl byste ji při preparaci po vlastníkoví vyžadovat. Při případné kontrole pak dokladovat původ jedince (materiálu) a způsob jeho nabytí po dobu preparace vaší osobou (např. objednávka zhotovení preparátu, písemná dohoda o provedení preparace, jiným právním dokumentem o Vámi zprostředkované službě).

- Ad 5) Preparovat jedince ZCHD lze dle § 16 odst. 5 vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb., pouze na základě výjimky udělené dle § 56 ZOPK, ta by měla být udělena vlastníkoví takového jedince (konečnému držiteli). Samotnou preparátorskou činnost doporučujeme provádět na základě dohody o provedení preparace (svěření jedince preparátorovi) uzavřené s vlastníkem exempláře, který disponuje platnou výjimkou udělenou orgánem ochrany přírody právě pro účely preparace z důvodů popsanych v ZOPK viz § 56. Zákon nevylišuje, zda se jedná o zhotovení preparátu či jeho opravu, vlastník v každém případě musí doložit původ preparátu/jedince.
- Ad 6) Z výše uvedeného vyplývá, že výjimka ze zakázaných činností dle § 56 ZOPK je potřeba k preparaci jakéhokoli jedince ZCHD. Netýká se se jedinců nabytých před platností ZOPK za předpokladů uvedených výše. Kompletní seznam ZCHD je uveden ve vyhlášce č. 395/1992 Sb., příloze III.
- Ad 7) Jak již bylo uvedeno výše, ochrana ZCHD se vztahuje i na uhynulé jedince a jejich části, viz § 48 odst. 4 a bez výše uvedené výjimky není získání (sběr, odchyt, usmrcení atd.) ani preparace včetně vlastnění preparátu (držení) zákonem povolena. Není tak dovolena žádná manipulace se ZCHD včetně jejího dočasného uskladnění. Preparace by měla být prováděna pouze na základě dohody s držitelem platné výjimky, viz výše, který preparátorovi exemplář dočasně svěří za účelem provedení preparace. Preparátor by si měl vést podrobnou evidenci preparovaných exemplářů s příslušnými údaji o držiteli (vč. čísla výjimky) a preparovaném exempláři.
- Ad 8) Žádost o udělení výjimky je možné podat u orgánu ochrany přírody místně příslušnému dle místa získání či držení exemplářů (krajské úřady, AOPK ČR pro CHKO, Správy národních parků pro území NP) a žádost by měla obsahovat kromě identifikace žadatele také nezbytné údaje pro vedení správního řízení dle požadavků ZOPK, tedy identifikaci druhů a množství jedinců, o které se jedná, způsob jejich získání (v případě odchytu či lovu specifikaci metod), dále časové a místní okolnosti (kde a kdy budou jedinci získáni, případně kde budou následně drženi) atp. Důležité je také uvést důvody, které dle žadatele svědčí o naplnění důvodů pro povolení výjimky ve smyslu § 56 odst. 1 a 2 ZOPK (tedy uvedení zda zamýšlené využití jedince ZCHD bude představovat jiný převažující zájem nad zájmem ochrany přírody nebo je v zájmu ochrany přírody a v případě druhů chráněných podle práva evropských společenství, zda neexistuje jiné uspokojivé řešení zajištění dané potřeby, nedojde k ohrožení stavu druhu a jde o některý ze zájmů či důvodů uvedených konkrétně v § 56 odst. 2 ZOPK). Po podání žádosti

následuje správní řízení, v němž orgán ochrany přírody posoudí žádost a uvedené důvody.

Obecně platí, že žadatelem by měl být ten, jenž je nositelem daného veřejného zájmu či důvodů stanovených zákonem (nebo jím pověřená osoba) – v případě preparace tedy konečný držitel preparovaného jedince, který naplňuje důvody pro povolení jakými je např. zájem výzkumu a vzdělávání atp. (tedy např. škola, muzeum atp.).

Ad 9) Na území ČR jsou v daném případě chráněni všichni jedinci ZCHD bez ohledu na to, z kterého státu exemplář pochází. Ve Vámi konkrétně zmiňovaném případě pak lze snadno doložit dokumenty, které byly nezbytné k odlovu jedince v zahraničí, dokumenty k jeho dovozu do ČR atd., a ty poslouží v rámci správního řízení o povolení výjimky v rámci argumentace týkající se např. zachování stavu druhu z hlediska ochrany atp.

Ad 10) Pro legální chov jedinců v zajetí, pokud pocházejí z volné přírody ČR, je opět nezbytná výjimka dle § 56 ZOPK. Záleží pak na formulaci povolení výjimky (zda zahrnuje i povolení držení mrtvého jedince ve vazbě na § 48 odst. 4 ZOPK) a pokud je toto řešeno, je možné preparaci zajistit na základě již výše popsaného smluvního apod. vztahu s držitelem.

V případě jedinců již odchovaných v zajetí je také možné jejich držení na základě tzv. osvědčení dle § 54 odst. 4 a násl. ZOPK. To se bohužel vztahuje pouze na chov živých jedinců (osvědčení se po úhynu či ztrátě jedince odevzdává orgánu ochrany přírody, který je vydal). I v případě preparace takovýchto jedinců by tedy správně mělo být jejich držení povoleno v rámci řízení o výjimce (a dále pak platí popsaný postup).

S pozdravem

Bc. Petra Roubíčková
Vedoucí samostatného oddělení tiskového a PR